

LA VIOLA (Fragment)

SONETS

5

El cristall és perfecte, forma pura, sembla fet per la sàvia voluntat, com un somni que un mag hagi

[encantat,

de la llei interior de la natura. La matèria és, al fons, avalotada, erràtics electrons sense cinyell, que es lllencen follament en un rampell en què tota mesura hi és negada. Si el món és fet així i hom endevina que el desordre pot fer-se d'esciplina i ho transposàvem a l'humà escandall, també del tèrbol camp de la

[inconsciència

pot brollar-ne un esciat d'intel·ligència amb la clara puresa del cristall.

6

Tot va cap a la mort. Fins l'energia es difon, es degrada lentament, i la seva virtut es va perdent al parany abissal de l'entropia. La fosca de la nit esborra el dia, la idea s'encataua a l'inconscient,

PREMI LLUIS COMPANYS

QUINZE D'OCTUBRE

Per a un President i per a una Pàtria.

"Als vint anys, dolorit, cristià i socialista, jo veia Montjuïc talment com un afront pel qual calia passar..."

J. Salvat-Papasseit

I

Quinze d'octubre Del mil nou-cents quaranta. El peu ben nu, La mirada ben alta; El front net, coronat De seda i plata. La mar, quieta. Les muralles, immòbils. Un home enderrocant. Cendra damunt dels nostres caps, I llàgrimes!

II

En nom de Déu Ens han odiat: A la sinistra una creu, A la destra l'espasa. Han adobat la terra Que volien cremar: És més roent la brasa.

III

(Visita al castell de Montjuïc, ara guarnit i lliurat a la ciutat com a museu).

Avui, els murs, en pau D'afeixugada pena, Semblen dormir Sota el cel blau Al cim de la carena.

i tot ha d'esvanir-se fatalment al fi de la darrera travessia. Què és la matèria més que massa inerta que un alè d'energia la desperta per un curt viure i una llarga mort? Què val, què significa la consciència, si s'acaba la humana experiència quan el nostre vaixell arriba a port?

8

El cel es va enfosquit, tímida, apunta al blau grisós una primera estrella, i, a poc a poc, tant indecís com ella, un altre estel, no gaire lluny, s'hi ajunta. S'han fet eixam en la gran volta blava, i si ara hi són és perquè abans ja hi

[eren.

Enlluernats els ulls, no les veieren; del dia la claror les amagava.

Tampoc l'esment sap res del gran

[misteri,

de les lluors d'estels que poden ser-hi enllà del resplendor que enclou l'escena. No serà que els esborra la consciència, i sols podrem saber-ne la presència Quan vingui de la mort la nit serena?

Carles Pi i Sunyer

En el silenci dels jardins

Sento un respir de passes I peus ben nus i fins. I de mirades que ens odien Com enceses espases.

Al peu hi ha la ciutat Que sagna bat a bat I aixeca al cel els braços Clamant

La gran Perduda llibertat. Guaiten canons el mar. Ja s'ha apagat la llum del far De l'any mil nou-cents trenta-nou.

Ara una flama bicolor Torreja en l'aire, Sense honor; Ni el vent la mot; Ni poc ni gaire.

Salpen vaixells indiferents A la mar blava, I jo serro les dents Perquè la veig esclava.

Arreu hi ha senyals d'oprobri: Retrats d'un negre castellà, I eines que encenen l'odi: Serviren per matar.

"Un Dios, "Una Ley "I un Rey", Diu una espasa de Toledo, Per migpartir la llei I segellar amb sang un "Orden Nuevo".

IV

Des de dalt del castell, Tot, a l'entorn s'eixampla:

Aquella mar que fou Un temps barrada, I la ciutat Immensa falda.

Lla dalt, pacificat Per mil espases, Hi ha ordre ara, Infinit, i calma.

(He mirat ulls endins amb cara amarga)

Aquest castell Sempre amenaçador, Botxí sense ànima, L'han coronat amb llor estrany Sota una estranya flama.

V

Llengua de serp, Verí de la sentència. Una paraula sola —Com qui no res— I enderroquen un home Ells, que no veuen Ni creuen.

¡Bravo, capità Montero, de Castella!

Una vegada més El tret de gràcia Ens ve De terra assedegada.

On és l'amor? On és la pau? Quina és la seva terra?: Senten únicament, Desesperadament Un dur destí de guerra.

VI

Deus prémer ben fort El gallet quan apuntes, I com deu envanir-se El gran orgull d'Espanya Quan ofereixes, petri, El teu perfil de marbre, Botxí de matinada, Desconegut de Déu, Escorçó, Satanàs dels inferns, Mal vent, Excrement, Mala bava!

Naixeres, segur, de nit, Aixafinat, Mossegant les entranyes, Morat, Verdós; Sense forma ni cara.

(Senyeu-vos, si és que podeu encara, ací, i repetiu tres vegades la jaculatoria que segueix)

Que Déu tingui pietat de vosaltres. Que no ens negui l'amor Per a estimar-nos tots. Que ens marqui a la memòria El que és bé i el que és mal.